

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Vaihekaavan selvityksiä
Marraskuu 2006

Tiivistelmä

UUDENMAAN AMPUMARADAT

Selvityksessä on inventoitu ampumaratojen nykytilanne sekä arvioitu ratojen kehittämistarpeita ja -mahdollisuuksia. Selvityksen perustiedot on koottu vuonna 2005 Uudenmaan alueella toimiville ampumaurheilu- ja metsästysseuroille osoitetulla kyselyllä ja sen tekoa on ohjannut laaja asiantuntijaryhmä. Tavoitteena on, että selvitys antaa valmiudet maakunnallisten ja seudullisten ratojen aluevarausten huomioon ottamiseen vaihekaavassa, mikäli niin päätetään. Lisäksi selvitys antaa kattavasti ratatietoja käytettäväksi kuntakaavoituksessa ja muussa suunnittelutyössä.

Ampumaratoja käyttävät pääasiassa ammuntaa kilpaurheiluna harrastavat, metsästäjät sekä reserviläiset harjoituksissaan. Useimmat ratojen käyttäjistä kuuluvat rekisteröityihin ampuma- ja metsästysseuroihin. Metsästäjien tulee suorittaa lakisääteinen ampumakoe, mikäli he osallistuvat hirvieläinten tai karhun metsästykseseen. Ampumakokeet ja velvollisuus säännölliseen harjoitteluun koskevat myös eräiden ammatissaan ampumataittoa tarvitsevien (esim. poliisit) toimintaa. Yksi puolustusvoimien avaintehtävistä on ampumakoulutuksen järjestäminen asevelvollisille ja reserviläisille. Tätä tehtävää varten jokaisessa varuskunnassa on ampumarata. Myös reserviläisten ja perustettavien vapaaehtoisen maanpuolustustyöhön liittyvien maakuntajoukkojen koulutustarpeet tulevat lähivuosina olemaan huomattavat.

Selvitys keskittyy ulkoampumaratoihin. Tiedot puolustusvoimien ampumaradoista on esitetty niissä tapauksissa, joissa rata on ainakin joltain osin myös siviilikäytössä. Siviilikäyttönä selvityksessä on pidetty myös vapaaehtoisen maanpuolustukseen liittyvää koulutusta. Sisäampumaratojen osalta tiedot ovat viitteellisiä. Ampumaratoja koskevia tietoja on koottu kyselyllä, joka lähetettiin noin 500 ampumaurheilua harrastavalle tai metsästystoimintaa järjestävälle yhdistykselle. Vastauksia saatiin yli 350. Vastausten perusteella koottu ampumaratakohtainen yhdistelmä lähetettiin alueen kuntiin täydennettäväksi.

Koska lähtökohtana selvitystyössä on ollut se, mitä ratoja Uudenmaan alueen harrastajat käyttävät, eivätkä hallinnolliset rajat, tiedot on koottu Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakuntien alueelta sekä Kanta-Hämeen maakunnan eteläosasta. Ratoja koskevat tiedot on esitetty kattavasti vain Uudenmaan maakunnan alueella sijaitsevien ampumaratojen osalta.

AMPUMARATOJEN NYKYTILANNE

Selvitysalueella on yhteensä 44 siviilikäytössä olevaa ulkoampumarataa, joista Uudenmaan liiton alueella 23, Itä-Uudenmaan liiton alueella 15 sekä Kanta-Hämeen maakunnan eteläosissa kuusi rataa. Uudenmaan liiton alueella ulkoampumaradat sijoittuvat 18 kuntaan. Kuudessa liiton kunnassa ei ole lainkaan ampumarataa. Nämä kunnat ovat Helsinki, Kauniainen, Kerava, Järvenpää, Vihti ja Siuntio. Alueella on seitsemän puolustusvoimien ulkoampumarataa, joita sopimusten perusteella voivat käyttää myös ampumaseurat ja riistanhoitoyhdistykset. Ratojen siviilikäyttö on kuitenkin monella tapaa rajoitettua, koska puolustusvoimien omat käyttötarpeet ovat ensisijaisia.

Harjoitus- ja suorituspaikoista on puutetta etenkin Uudenmaan keskeisissä osissa, jossa taajamarakenne on tehokkainta ja potentiaalista harrastajakuntaa eniten. Ampumaratojen vuosittaisten käyttäjämäärien vaihteluväli on suuri. Ratakohtaiset arviot vaihtelevat muutamasta kymmenestä käyttäjästä suurien ratojen noin 20 000 käyttäjään. Monet ampumaradoista ovat pieniä, ne käsittävät vain yhden ratatyyppin ja niiden käyttö on sen vuoksi vähäistä. Erityisesti Helsingin ratatilanne on heikko, kun toiminta Viikin radalla on lakkautettu.

Uusien ampumaratojen perustaminen on ongelmallista, sillä liiketaloudellisesti toimivien toteutusmallien löytäminen on osoittautunut vaikeaksi. Ampumaradat vaativat melu- ja muiden ympäristövaikutusten takia laajahkoja, tarkoitukseen soveltuvia maa-alueita, joten niiden huomioon ottaminen ja yhteensovittaminen muuhun maankäyttöön kaavoituksessa on tärkeää.

AMPUMARATOJEN PERUSTAMINEN JA YMPÄRISTÖLUPA

Ulkona sijaitsevalle ampumaradalle tarvitaan ympäristönsuojelulain mukaan aina ympäristölupa. Lupa haetaan sen kunnan ympäristöviranomaiselta, jonka alueelle rata aiotaan sijoittaa. Lupaviranomaisena toimii alueellinen ympäristökeskus, jos radan vaikutukset kohdistuvat kahden tai useamman kunnan alueelle. Myös toiminnan oleellinen muuttaminen on luvanvaraista. Olemassa olevien ratojen osalta ympäristöluvan tarve arvioidaan selvitysten perusteella erikseen.

Ympäristöluvan yhteydessä selvitetään ampumaratatoiminnasta mahdollisesti aiheutuvat ympäristöhaitat, mm. melu sekä maaperän tai pohjaveden pilaantuminen. Selvitysten perusteella määritetään, millä ehdoilla toiminta on mahdollista. Lupakäsittelyn lopputuloksena voi olla myös, ettei toiminnalle voida myöntää lupaa. Selvitysalueen radoista ympäristölupa on myönnetty kahdeksalle radalle. Lisäksi 24 rataa on hakenut ympäristölupaa. Usean radan kohdalla ympäristöluvan tarveharkinta on viranomaisilla vielä kesken tai ympäristölupaa varten vaadittujen selvitysten laadinta on käynnissä.

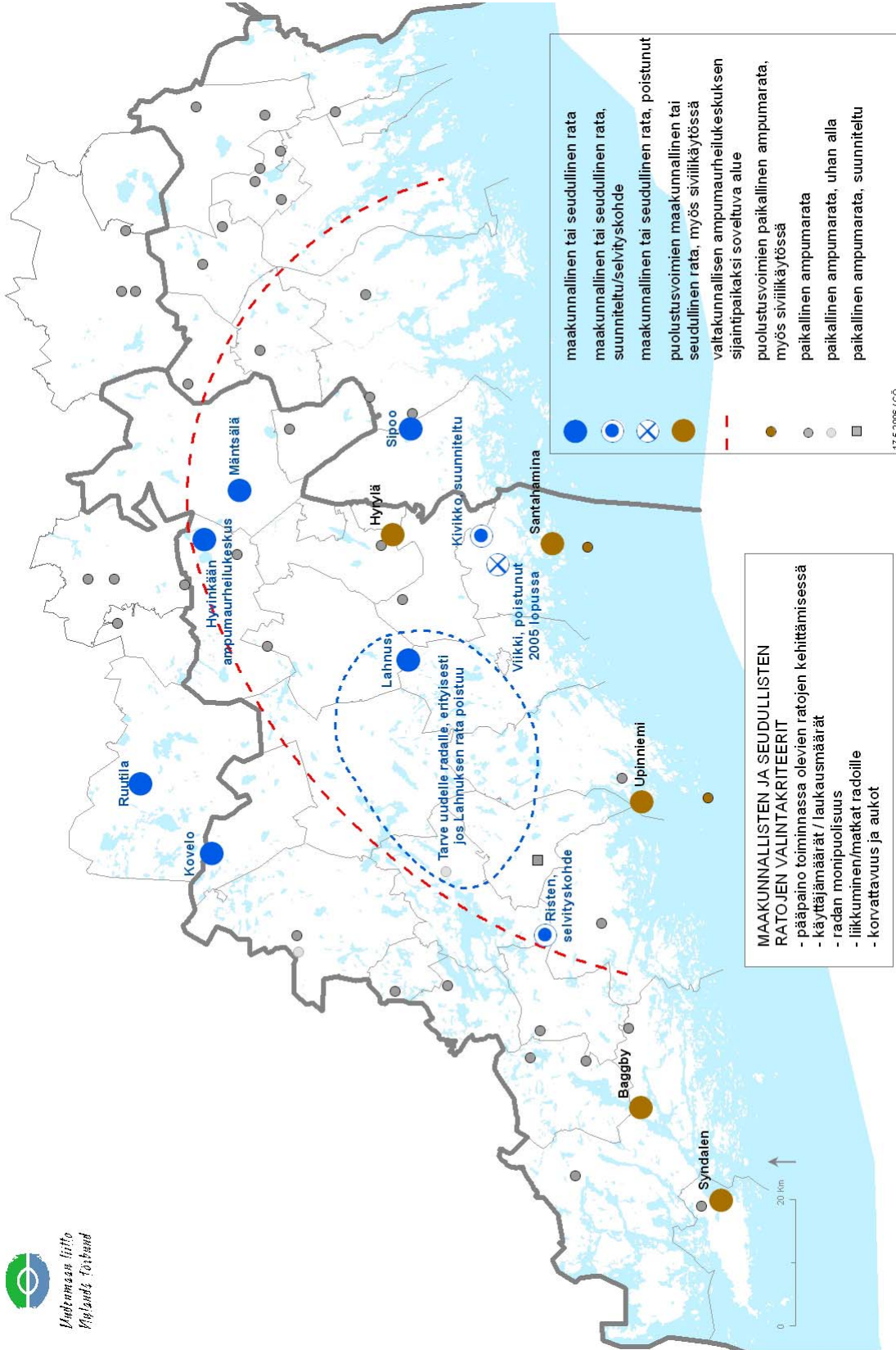
Opetusministeriön julkaisuna ilmestynyt Ampumarataopas antaa kattavasti ohjeita ja apua ampumaratojen saneeraus- ja kunnostustoimenpiteisiin sekä uusien ratojen suunnitteluun ja rakentamiseen. Opas on laadittu Suomen Ampumaurheiluliiton ja eri ministeriöiden yhteistyönä.

MAAKUNNALLISTEN JA SEUDULLISTEN AMPUMARATOJEN KRITTEERIT

Valmistunut selvitys muodostaa lähtökohdan ampumaratojen aluevaraustarpeiden arvioinnille, ja se on yksi Uudenmaan vaihekaavatyön perusselvityksistä. Tästä johtuen on tärkeää tunnistaa, mitä olemassa olevia ratoja voidaan pitää maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävänä. Maakunnallisesta näkökulmasta keskeistä on mahdollisuus olemassa olevien ratojen kapasiteetin ja palvelujen kehittämiseen. Ampumaratojen ylläpitäjiltä edellytetäänkin nykyistä ammattimaisempaa otetta. Tällä hetkellä ratojen ylläpitäjänä ovat yleensä yksittäiset pienet seuratai riistanhoitoyhdistykset, joiden käytettävissä olevat taloudelliset resurssit ovat hyvin rajallisia.

Maakunnallisen tai seudullisen radan valintakriteereinä on pidetty erityisesti radan käyttäjä- tai laukaisumääriä sekä eri ampumalajien harrastusmahdollisuuksia radalla. Eräs keskeinen valintakriteeri on ollut yli kuntarajojen tapahtuva liikkuminen radoille. Myös alueellisten palveluaukkojen täyttäminen nykyisessä ratatarjonnassa on ollut yksi valintakriteereistä. Seuraavan sivun kuvaan on kriteerit täyttävien ratojen lisäksi merkitty myös sellaiset maakunnan ulkopuolella sijaitsevat radat, joilla on erityisen tärkeä merkitys koko pääkaupunkiseudun ampumaratarjonnan kannalta.

ARVIO MAAKUNNALLISTEN JA SEUDULLISTEN AMPUMARATOJEN KEHITTÄMISTARPEISTA

MAAKUNNALLISET JA SEUDULLISET AMPUMARADAT

Selvityksen perusteella maakunnallisina ja seudullisina ampumaratoina Uudellamaalla on perusteita kehittää seuraavia:

- Kovelon ampumarata (Karkkila)
- Hyvinkään ampumaurheilukeskus
- Mäntsälän ampumarata
- Kivikon uusi ampumarata (Helsinki)
- Lahnuksen ampumarata (Espoo), tai sitä mahdollisesti korvaava sijoituspaikka
- Ristenin alue (Lohja), selvityskohde

Lahnuksen ampumarataan kohdistuu lakkauttamisuhka, joten sille pyritään etsimään korvaavaa sijoituspaikkaa. Ristenin alue soveltuu maankäytön näkökulmasta hyvin uuden radan paikaksi, mutta alueen käyttöön kohdistuu myös muita maankäyttöpaineita. Hyvinkään ampumaurheilukeskuksella ja Mäntsälän ampumaradalla tai niillä yhdessä näyttäisi olevan edellytykset kehittyä valtakunnalliseksi ampumaurheilukeskukseksi. Viikin valtakunnallisesti merkittävän ampumaradan lakkauttaminen on aiheuttanut ison aukon erityisesti pääkaupunkiseudun ratatarjontaan. Kivikon tuleva rata korvaa ampumapaikkojen lukumäärän ja lajien osalta vain osin Viikin rataa.

Muut selvityksessä esitetyt radat ovat luonteeltaan paikallisia, ja toiminnan jatkuminen tulisi niiden osalta turvata kuntakaavoituksen yhteydessä. Vaikka näillä radoilla ei useinkaan ole merkittäviä laajentamismahdollisuuksia, niillä on tärkeä merkitys harrastustoiminnan näkökulmasta.

Puolustusvoimien ampumaradoista maakunnallisina tai seudullisina voidaan pitää Santahaminan, Syndalenin, Upinniemen, Baggbyn ja Hyrylän ampumaratoja.

UUDENMAAN VAIHEKAAVA

Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksyi 14.12.2004 Uudenmaan maakuntakaavan ja ympäristöministeriö vahvisti sen 8.11.2006. Laadittava vaihekaava täydentää ja tarkentaa vahvistettua maakuntakaavaa.

Vaihekaavan laadinta on käynnistetty seuraavien selvitysten laadinnalla:

- Jätehuollon pitkän aikavälin aluetarpeet
- Laajat yhtenäiset metsäalueet ekologisen verkoston osana Uudellamaalla
- Liikenteen varikot ja terminaalit Uudellamaalla
- Uudenmaan kiviaineshuollon kehityskuvat
- Uudenmaan ampumaradat
- Uudenmaan moottoriurheiluradat
- Hiljaisuus ja hiljaisten alueiden tarkastelua Uudellamaalla

Vaihekaavaprosessissa selvitysten tulokset yhteen sovitetaan kaavartkaisuksi.

Ajankohtaista tietoa vaihekaavatyöstä saa Uudenmaan liiton kotisivuilta www.uudenmaanliitto.fi. Kotisivuilta löytyy myös kaavan sisällöstä ja kaavaprosessista kertova osallisuus ja arviointisuunnitelma (OAS), jonka maakuntahallitus hyväksyi keväällä 2005.

